This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Google

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het “watermerk” van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

HD
9045
N4K4

UC-NRLF

$B 278 782

YB 16983

THE LIBRARY
OF
THE UNIVERSITY
OF CALIFORNIA

PRESENTED BY
PROF. CHARLES A. KOFOID AND
MRS. PRUDENCE W. KOFOID

Kempenaer, Jhr. A. A. van Alderwerelt de

Memorie over den vrijen graanhandel in de Nederlanden.

MEMORIE

OVER DEN

VRIJEN GRAANHANDEL.

Gedrukt bij A. D. SCHINKEL, te *'s Gravenhage*,

MEMORIE

OVER DEN

VRIJEN GRAANHANDEL

IN DE

NEDERLANDEN,

DOOR

Jhr. A. A. van Anderinga de Kempenaer,

LID DER STATEN GENERAAL.

FEBRUARIJ 1824.

*

IN 's GRAVENHAGE,
BIJ A. J. VAN WEELDEN.

1824.

M305651

HD9045
N4K4

MEMORIE

OMTRENT DEN

VRIJEN GRAANHANDEL.

Toen de Commissie, benoemd bij Koninklijk Besluit van den 7 Maart 1822, belast met het onderzoek van den toenmaligen toestand des Landbouws, met betrekking tot den prijs der Granen, (waar van ik de eer had Lid te zijn), ophield zamengeroepen te worden, bleef de President, geadsisteerd door eenige Leden der Commissie, werkzaam met het opmaken van het rapport, en Zijne Excellentie de Staats-Minister Baron *Roëll*, President dier Commissie, deed dit rapport, vergezeld gaan van een zeer uitgebreid verslag, niet zoo zeer tot adstructie van het officiëel rapport, dan wel tot wederlegging van datgene, het welk daarin minder met de personele gevoelens van Zijne Excellentie bevonden werd te stroken.

Deze stukken bij de Commissie onbekend zijnde gebleven, moest ieder Lid derzelve eene dubbele belangstelling gevoelen in de open-

bare mededeeling der rapporten en stukken daartoe betrekkelijk, onlangs op last van Uwe Majesteit, aan de Leden der Staten-Generaal uitgedeeld. Thans door de zorg van Uwe Majesteit in staat gesteld, de kwestie in deszelfs geheele behandeling te mogen overzien; neem ik met denkbaarheid de vergunning aan, om Uwe Majesteit schriftelijk mijne denkbeelden in deze belangrijke materie te mogen aanbieden.

Ik had reeds met leedwezen gezien, dat de leiding der deliberatien der Commissie daarhenen liepen, om het voorname, zoo niet eenige punten van overweging, te doen bestaan, in de bestrijding en verdediging der vraag, *of de toestand van den* LANDBOUWER, *met betrekking der graanprijzen en gebrek aan gelegenheid, om dezelve te kunnen verkoopen van dien aard was, om te vereischen, dat van Gouvernementswege maatregelen van voorziening* DAAROMTRENT *werden genomen; dan wel of het verkieslijker zoude zijn, zich met de zaak niet te bemoeijen, en dezelve aan haren gewonen loop overtelaten.*

De ongunstige staat der *geheele maatschappij*, uit meer dan een algemeen oogpunt beschouwd, zoude, naar mijn inzien, bouwstof tot onderzoek hebben kunnen opleveren, en

(Uwe

(Uwe Majesteit houde het mij ten goede) ik stel mij de vraag nog altijd in eene meer algemeene strekking voor den geest, wanneer ik mij vraag, « of niet de lijdende staat der « maatschappij, altijd maatregelen van voorzie- « ning van Gouvernementswege vereischt, zoo « menigmalen het Gouvernement daartoe in « staat is? en bij gevolgtrekking! welke zou- « den de voorzieningen zijn, waarmede het « Gouvernement geacht kan worden daartoe « in staat te zijn? »

Het komt er geenzins op aan, dat de *Landbouwer* en *de Landbouw door wettelijke bepalingen of voorzieningen daaromtrent*, worden geholpen.

De vraag in dien beperkten zin, en niet zonder vooringenomenheid, om tot een voorafbepaalde uitkomst te geraken, behandeld, levert eerder de stof op tot eene spitsvinnige woordenstrijd, dan eene openhartige en regtschapene beoordeeling der *Volksbelangen*, ten einde den Koning daarin voortelichten.

In tegendeel, in het gelukkige land, waarin Uwe Majesteit haren Troon gevestigd ziet, bestaan de schoonste inrigtingen van Landbouw, Koophandel en Nijverheid; deze drie hoofdbronnen van Volksbestaan, kunnen in de Nederlanden, onder doelmatige leiding en bescherming, meer dan elders bloeijen, zich

onderling hulp bieden en het algemeen welzijn verzekeren, zonder dat het, naar mijn inzien, noodig zij, het eene aan het andere op te offeren.

In dien geest heb ik gemeend de belangrijke woorden door Uwe Majesteit bij de opening der jongste zitting der Staten-Generaal, op den 20 October 1823 van den Troon gesproken, te moeten verstaan. Ik omhels dezelve volkomen, ik eerbiedig de zoo belangrijke waarheid daarin opgesloten; dat namelijk de handel in staat moet zijn, de belangen der landbouwers en der consommateurs beiden te ondersteunen; de navolgende zinsnede uit Uwer Majesteits aanspraak, merkwaardig door kragt en rijkdom van denkbeelden in weinige woorden vervat, zij mij geoorloofd te herhalen en ter afleiding van eenige gevolgtrekkingen, ter materie dienende, hier ter neder te stellen.

Het behaagde Uwe Majesteit, namelijk te zeggen:

« *Maar hoe grooter de vruchtbaarheid van*
« *den grond en de werkzaamheid der inge-*
« *zetenen is, hoe meer* ZORG *er moet wor-*
« *den gedragen voor een regelmatig vertier*
« *naar buiten 's lands, hetwelk handel en*
« *scheepvaart levendig houdt, en steeds*
« *nieuw voedsel geeft aan onze betrekkingen*
« *tot andere natien.* »

De-

Deze *zorg* Sire, omvat een groot denkbeeld, waarvan ik gaarne gewenscht had eenige ontwikkeling in het rapport der Commissie van 7 Maart 1822, n.° 12 aan te treffen, doch hetwelk ik er te vergeefs in gezocht heb.

In Maart 1822, had ik in de Commissie eenige denkbeelden, als een *kort overzigt over de Granen* van dien tijd, voorgedragen; deze denkbeelden, hadden te weinig overeenkomst met de hoofdpunten voor de deliberatie der Commissie gekozen, om bijval te vinden; ik onderwierp mij aan den loop derzelven, en verkoos niet mijn individueel gevoelen aan anderen op te dringen.

Mijn gevoelen echter heeft een te groot verband, met de reeds aangehaalde woorden van Uwe Majesteit, dan dat ik het niet zoude wagen de hoofdtrekken van mijn, in Maart 1822 ingediend, overzigt hier voor Uwe Majesteit open te leggen.

« De Granen (zeide ik toen), zijn onder
« twee zeer verschillende oogpunten te be-
« schouwen:

« 1.° Als buitenlandsch handelartikel.

« 2.° Als vrucht der inlandsche landbouw
« en voedingsmiddel.

« In beide deze betrekkingen is het Graan
« in de Nederlanden even belangrijk en beide
« vor-

« vorderen even zeer de *zorg* van het Gouver-
« nement ; deze *zorg* moet ten deel hebben ;
« bevordering van voordeel en afwending van
« nadeel.

« Aan het Graan, als buitenlandsch *handels
« artikel*, wordt voordeel verzekerd door de
« gelegenheid tot inkoopen en verkoopen, met
« alle landen der wereld, te vermenigvuldigen
« en gemakkelijk te maken ; *men stelt daartoe,
« onder anderen, vóór vermindering van in-
« en uitgaande regten.*

« Aan het Graan, *als vrucht der binnen-
« landsche landbouw en voedingsmiddel*, kan
« *voordeel* worden verzekerd door het in
« stand houden der prijzen, meer naar eene
« hooge dan lage prijs trekkende. Tot dat einde
« stelt men vóór een zeker *standaard van
« graanprijs of fictive gemiddelde binnen-
« landsche graanprijs vast te stellen.*

« Onderscheiden middelen zullen er noodig
« zijn in het werk te stellen, om eenen zoo-
« danigen *fictive graanprijs* zoo nabij moge-
« lijk te *bereiken*, en zoo weinig mogelijk te
« overschreiden.

« In de eerste plaats moet men trachten de
« binnenlandsche graanprijzen, eerder hoog
« dan laag te stellen, omdat de cultuur in de
« Nederlanden uit deszelfs aard kostbaar is,
« vooral wegens *polderwerken* en *zeewerin-*

« *gen*,

« gen, en omdat over het algemeen de *grond-*
« *lasten* *zwaar* zijn, welke in het belang van
« den Staat verevend of gelijkgemaakt, doch
« niet verlaagd moeten worden.

« Ten anderen, omdat de ondervinding leert
« dat er voor den gemeenen man, (voor den
« daglooner, bij voorbeeld) geen schadelijker
« brood gegeten wordt dan het geene te laag
« in prijs is, want goedkoop brood zonder
« verdiensten wordt altijd nog te duur betaald;
« de landbouw door lage prijzen geene ver-
« diensten afgevende, zoo kwijnen alle standen
« der maatschappij.

« Om tot zoodanige prijs te geraken moet
« worden gezorgd, over het algemeen, de aan-
« voer van granen op de markt en de aanvraag
« der koopers in eene doelmatige verhouding
« te doen blijven, (als vaststellende dat de
« prijs van alle koopwaar, door het evenwigt
« van aanvoer en aanvraag, bestuurd wordt.)

« Het wel treffen dezer zorg behoort zeker
« tot de moeijelijkste voorzieningen, het is
« echter geenzins onmogelijk!

« Men stelt voor eene zekere *operatie* van
« *immobilisatie* voor de producten van den
« binnenlandschen landbouw daar te stellen,
« door beleeningen en een fictief entrepôt,
« voor de buitenlandsche Granen.

« Deze punten zijn vatbaar voor eene zeer

 « groo-

« groote ontwikkeling, welke dit kort overzigt
« niet toelaat, doch eene afzonderlijke bewer-
« king vordert. »

Ik ben ten vollen en steeds meer en meer overtuigd, dat het beste en misschien het eenige hulpmiddel voor den gevallen landbouw en vele andere takken van Volksbestaan gevonden kan worden, in de krachtige pogingen van eenen *Vrijen handel.*

Door denzelven kan voorzeker *regelmatig vertier, naar Buitenlands bevorderd en nieuw voedsel gegeven worden aan onze betrekkingen tot andere natien.* Doch tot dat einde moet het woord *Vrijhandel,* niet blootelijk als een *hoogklinkend woord,* een woord van zoo veel beteekenis, als hulpmiddel worden toegewezen, *terwijl de zaak niet bestaat.*

Ja Sire! ik meen in staat te zijn te bewijzen, dat er ten aanzien der Granen, *thans geen Vrijhandel in de Nederlanden bestaat.*

De gunstige ligging der Nederlanden, de groote capitalen en de zeer geschikte en overvloedige pakhuisruimte, in Amsterdam inzonderheid, schijnen de Nederlanden in het algemeen, en de stad Amsterdam in het bijzonder, te bestemmen tot de groote voorraadschuur van Europa.

Om met goedgevolg, grooten handel te kunnen drijven, moet voorzeker goedkoop ge-

kocht

kocht en ingevoerd kunnen worden, ten einde zoo veel te spoediger en des te zekerder met eenig voordeel te kunnen verkoopen.

In alle landen waar het stelsel van *entrepôts* is ingevoerd, bestaan er *twee* soorten van prijzen voor de Granen, namelijk deze voor den Handel, gene voor den Landbouw.

Zoodanige scheiding of slagboom, tusschen Buitenlandschen en Binnenlandschen Graanhandel, wordt bij sommigen voor eene *belemmering* gehouden, vele anderen beschouwen zulks als eenen maatregel van *bescherming*.

Vooringenomenheid moge dit laatste gevoelen niet algemeen doen zijn, maar zeker is het, dat meer en meer het nut der entrepôts in den handel erkend zal worden; ik ben ten sterkste overtuigd, dat dezelve in den Graanhandel, in de Nederlanden noodzakelijk zijn, zoo lang dezelve in naburige en vooral volkrijke Landen gevonden worden. Door dezelve kan de meerdere of mindere consumtie of het kwalijk slagen van den Landbouw Binnenlandsch, geene nadelige stijging in prijzen geboren doen worden, welke het den handelaar zoude onmogelijk maken, uit zijne entrepôts naar Buitenlands te speculeren. In Engeland en Frankrijk bij voorbeeld, mogen de Binnenlandsche prijzen tot nabij den standaard van den minimums prijs oploopen, en onze Nederland-

 sche

sche Graanprijzen verre overtreffen, zulks heeft niet kunnen veroorzaken, dat de Engelsche en Fransche Handelaren, uit de entrepôts van Londen en Marseille, bij voorbeeld, daarvan eenen, voor buitenlandsche speculatien, nadeeligen invloed ondervonden.

In de Nederlanden bestaat deze maatregel niet, en *een en dezelfde* Graanprijs is, voor handel en landbouw gemeen; de stervende landbouw hebbe slechts eenige, voor deszelfs herstelling onvoldoende pogingen te doen, door het terughouden bij voorbeeld, van Granen, welke zonder schade niet verkocht kunnen worden, om daardoor eene kleine rijzing van prijzen te noodzaken; zoo is zulks genoeg, om de speculatien van den Handelaar te bederven en de prijzen, boven de entrepôt prijzen van Londen en Marseille te voeren, deze vermenging is alzoo zeer schadelijk voor den *handel*, want het belet den handel meer verkiezing te kunnen verkoopen.

Zoodra de entrepôts van Londen en Marseille, beterkoop kunnen verkoopen dan Amsterdam, komen er te Amsterdam geene buitenlandsche commissien; de handel van Amsterdam is daardoor verlamd, en bepaalt zich alleen tot inkoopen en de binnenlandsche markt boven alle proportie te overvoeren; de handel lijdt daarbij nadeel en de landbouw

wordt

wordt in den grond bedorven. De meeste volkrijke en alzoo meest consommerende natien, hebben thans entrepôts, waarin de overvloedige Graanvoorraden, van de meer producerende dan consommerende landen, als handels-artikel worden toegelaten, doch de *ontijdige* overvoering op de binnenlandsche markten daardoor geweerd wordende, blijft de Handelaar in buitenlandsch Graan, door den klem zijner handelspeculatien meester van den prijs van dat handels-artikel.

In vroegere jaren had dit stelsel van *voorzorg* niet de gevolgen die geregelde uitwerking nooit niet verkregen, dan wel nu in het geheele jaar 1825 is waargenomen, en de prijstafel hierbij sub (*) A. overgelegd, kan aantoonen en tevens bewijzen, dat door de verhouding der prijzen tusschen Amsterdam en Londen, in de Tarwe, de Nederlandsche Graanhandel geene Granen naar buitenlands heeft kunnen uitvoeren en markt houden tegen Engeland, want in Engeland bestonden *twee* prijzen, in de Nederlanden slechts *eene*.

Reeds

(*) De steller maakt op deze prijstafel, alleen melding van de Tarwe, om het overzigt duidelijker te maken, de Tarwe, het voornaamste handels-artikel zijnde, volgen de andere Graanspecien, als van zelve.

Reeds was zulks sedert vorige jaren te voorzien, hetwelk ik meen te mogen afleiden uit de aandachtige inzage van den staat van in- en uitgaande Graanspecien, van 1 December 1813 tot 31 December 1822, overgelegd bij de verzameling van stukken den Graanhandel betreffende, onmiddelijk volgende op het advies van den Raad van State.

Ik neem de vrijheid hier bij sub B, een uittreksel uit dien staat, ten aanzien der Tarwe over de jaren 1820, 1821 en 1822, over te leggen, waaruit zal kunnen blijken, dat naar mate het entrepôt stelsel in andere Rijken zich bevestigt, de Nederlandsche Graanhandel meer en meer alle vermogen schijnt te verliezen, om voor de toegenomen vruchtbaarheid van den grond en voor de werkzaamheid der ingezetenen eenig vertier naar Buitenlands te verschaffen; want volgens dien officieelen staat, beliep de invoer der Tarwe over 1820, 1822 en 1823 te zamen genomen. . . . *f* 70,987 lasten; en de uitvoer . . . . – 10,090

lasten; dus een verschil van . . . *f* 60,897 lasten meer ingevoerd dan uitgevoerd.

Ik bevind mij niet instaat gesteld de mouvementen van in- en uitvoer van Tarwe in 1823, specifiek te kennen, ik weet alleen uit de carga-lijsten van Amsterdam, dat er veel is ingevoerd, en het gebeurde, omtrent verzendin-

dingen naar Lissabon in 1823, waarvan straks nadere melding zal worden gemaakt, zoo wel als het resultaat der prijstafel, sub A. overgelegd, doet mij verzekerd zijn, dat de resultaten over dat jaar, even nadeelig zullen zijn als vorigen.

Deze meer in- dan uitvoerde Granen, moeten dus tot schade van den handel, thans nog opgezolderd aanwezig zijn, of dezelve zijn tot groote schade en onderdrukking des Binnenlandschen Landbouws, en tot geen minder nadeel van den Handel *à tout prix*, in de Binnenlandsche markten overgestort.

Dat een groot deel van den voorraad van het vroeger ingevoerde in Amsterdam, niet meer aldaar aanwezig is, meen ik te mogen concludeeren, uit de gezegden van een der Leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal, te Amsterdam gevestigd; de heer *Hoofd*, drukte zich op den 22 December, in de openbare zitting der Tweede Kamer, aldus uit:

« Het zij mij vergund, hierbij nog een woord « te voegen, om vele dwaalbegrippen, die er « bestaan wegens den Graanhandel, die men « als strijdig met de belangen van den Land- « bouw of de waarde der Graanproducten wil « afschilderen, te doen ophouden, waartoe « men zich beroept op de zoo ontzettend « aangevoerde hoeveelheden Graan; de lage

« prij-

« prijzen waarop dezelve gevallen zijn, en de
« onverkoopbaarheid van dat onderwerp, gaan-
« de men in sommige streken zoo verre, van
« buiten het aangevoerde deswege voorziening
« van Zijne Majesteit te vragen; ja Ed. Mog.
« Heeren! dit zijn dwaalbegrippen, dit bestaat
« niet, en waarom niet? die ontzettende hoe-
« veelheden van aangevoerde Graansoorten
« bestaan niet meer, zoo als zulks voor eeni-
« gen tijd geweest is, getuige de al meer en
« meer afgenomene zolder en pakhuis huren,
« die van 15 tot 20 stuivers, tot op 4 à 5
« gevallen zijn, en de afzettingen en consum-
« tie, zoo wel als naar Buitenlands, die plaats
« heeft gehad; doch zijn die niet lager dan
« elders? Neen Ed. Mog. Heeren! dit zijn
« ze niet, enz. »

Hier uit zoo wel, als uit andere geloofwaardige berigten blijkt het, dat de pakhuizen van Amsterdam, aanmerkelijk zijn geëvacueerd; dan om uit de daling der pakhuisprijzen van Amsterdam te concluderen, dat er geene reden van klagten, geene motiven om voorzieningen van Uwe Majesteit te vragen zouden zijn, kan ik niet aannemen. — In tegendeel, indien het met den Graanhandel en andere Handels-artikelen niet beter gaat dan thans, zullen de schoone gebouwen van Heeren- en Keizers-grachten, de pakhuishuren in daling van nabi

vol

volgen; en voorzeker zal niemand daaruit eenen beteren stand voor den Koophandel, of voor den Landbouw kunnen afleiden.

Indien men den openlijk bekenden gang des Graanhandels te Amsterdam, in het laatst verloopen jaar wil nagaan, zal men niet kunnen weigeren met mij te besluiten, dat slechts zeer weinig Graan is uitgevoerd naar buitenlands. Zeer veel is uit Amsterdam, bij geforceerde verkoopingen *à tout prix* naar de binnenmarkten des Rijks, in alle rigtingen en op allerhande wijzen in de consumtie gestort; verkoopingen van beschadigd Graan, zijn onder die benaming bovenmate vermenigvuldigd, om in schijn verkoopen onder de waarde te wettigen en waaruit meermalen de beschadiging meer in de kas van den verkooper, dan in het Graan zoude hebben kunnen blijken; zoodanige ontruimingen, wat er den Heer *Hoofd* en anderen ook van zeggen mogen; zijn hoogstverderfelijk voor den handel en nog meer voor den landbouw, welke daardoor niets kan afzetten dan door de prijzen nog lager te stellen.

De geringe verzending naar buiten het Rijk, is nog noodlottig geweest voor den handel; van ongeveer 140 Schepen met Granen beladen en te Lissabon aangekomen, waren er slechts zeer weinigen (zoo men zegt geen tien-

tal

tal kunnende bereiken); uit de Nederlanden, en, onder deze weinigen, was nog het grootste gedeelte te Amsterdam, voor buitenlandsche rekening, van het buitenlandsch, aldaar in consignatie liggend, Graan geladen.

Deze Granen, in te groote hoeveelheid, te Lissabon aangevoerd, zijn ten gevolge der anti-commerciele wetten van Portugal niet gelost kunnen worden; dezelve vermogten niet ingevoerd te worden, en, geene *entrepôts* te Lissabon, ten voordeele van zulke mislukte expeditien gevonden wordende, zijn de Schepen met Graan beladen, onder bedreiging van ernstige boeten, door het Portugeesch Gouvernement genoodzaakt geworden, Portugal te verlaten. — Nieuw bewijs dat de handel in Granen uit de Nederlanden, op Portugal niet met veiligheid gedreven kan worden. Tot staving dezer assertie, leg ik hier bij een afschrift der Portugeesche ordonnantie, in dato den 12 December 1823, onder letter C, over.

Het is allerwaarschijnlijkst, dat uit hoofde de Nederlandsche Graanprijzen, gemeenlijk iets hooger staan, dan de *entrepôt* prijzen van Engeland en Frankrijk, de zoo even gemelde uit Portugal verdrevene schepen, hunne, bij form van ballast inhebbende ladingen, in onze havens zullen komen uitstorten; en voorze-

zeker zal er wel niemand gevonden worden, die zulken aanvoer van Graan voor een regelmatig vertier, waardoor Handel en Scheepvaart wordt levendig gehouden en voedsel gevende aan onze betrekkingen met andere natien, zal willen houden, en wie zal kunnen ontkennen, dat onder zulke omstandigheden de Binnenlandsche Landbouw als gedrukt en de Handel ten uiterste belemmerd moet worden erkend.

Dit denkbeeld moge in den beginne in Amsterdam, onder de Graanhandelaren eenigermate miskend zijn geworden, dan de latere ondervinding heeft ook dezen doen zien, dat de kreet van *vrije handel* een ijdele klank is, ten aanzien der Granen in de Nederlanden, wanneer vreemde Mogendheden voor dit handels-artikel overal *entrepôts* aanleggen of *invoer verbieden.*

De Steller zelfs van de Memorie, die Uwe Majesteit in 1822, door den handel van Amsterdam werd aangeboden, en die de drangredenen daarin vervat met zooveel ijver scheen voor te staan, dat dezelve eenigermate als een stuk van deliberatie in de Commissie van 7 Maart 1822 werdt geraadpleegd, en thans plaats vindt onder de uitgegevene verzameling van stukken tot de onbeperkte vrijheid van den handel in Granen, op last van Uwe Majesteit

 uit-

uitgegeven; deze Steller zegge ik Sire! schijnt men te mogen gelooven, dat van de gevoelens welke hij, in dat zoo veel belang gewekt hebbend stuk, in 1822 ontwikkelde, teruggekomen is, wanneer men beschouwt, dat hij de medeteekenaar is, op den 4 September 1825, van het stuk waarvan hier sub D kopij is overgelegd.

Door dit stuk wordt het bederf in den Graanhandel duidelijk bespeurd, er bestaat voorzeker geen spoor in, waaruit men eenig *regelmatig vertier naar buitenlands kunne ontdekken*, ik haal dit stuk echter geenzins aan, omdat ik hetzelve goedkeur; het behelst onvolkomene pogingen, om een monopoli tot stand te brengen, zeer strijdig met goede politie, en nadeelig voor de algemeene belangen, zoo hetzelve afhankelijk konden gemaakt worden van eigendunkelijke pogingen van eenige weinigen. Dán ik maak van dit stuk met nadruk gebruik om te doen zien, hoe weinig staat er te maken zij op de gezegden en de bewerking der Memorie, op den 11 April 1822, door den handel van Amsterdam aan Uwe Majesteit ingediend, en hoe noodzakelijk de tusschenkomende *zorg van Uwe Majesteit* zal zijn, om inderdaad eenige waarde aan het zoo ligtvaardig in April 1822 geroemd woord, *vrije handel* bij te zetten.

In

In dienzelfden geest is het niet zonder belang aan Uwe Majesteit mede te deelen, de kopij van een adres door de gezamenlijke Makelaren in Granen, aan de Heeren Commissarissen van den Graanhandel te Amsterdam geschreven, in Augustus 1823, hierbij sub E overgelegd.

De Schrijvers van dit Adres mogen, zoo ik meen, te regt, als deskundigen in het vak van Graanhandel genoemd worden; dezelve zijn Makelaars en niet Kooplieden, en kunnen niet gerekend worden door kwalijk bestuurde of nadeelig loopende speculatien te veel Graan in inkoop te hebben; zijl. adresseren de taal hunner ondervinding aan even deskundige mannen, gekozen om de algemeene belangen van de Graanmarkt voor te staan.

Dit stuk prijst zich zelven door deszelfs klaarheid aan, Sire! en behoeft geen betoog, alleen meen ik er te mogen bijvoegen, dat uit dit stuk, en de conferentien daaruit voortgevloeid, geboren is de latere Memorie tot betoog *dat een verbod of beperking op den invoer van Granen voor handel en landbouw, beide wenschelijk zijn geworden.*

Deze Memorie bevindt zich in handen van Uwe Majesteit, en ofschoon het eene belangrijke bijdrage oplevert in de ondervinding van den Graanhandel opgedaan, zoude ik, meer

overeenkomstig de strekking mijner denkbeelden, het niet met de Stellers eens zijn, dat een *verbod van invoer* ooit in aanmerking zoude kunnen komen, even weinig eene *beperking* ten aanzien van *hoeveelheden*. *Alles* moet, naar mijne wijze van zien, kunnen inkomen, doch *voorwaardelijk*, waarop ik nader meen terug te zullen komen.

Het is bekend Sire! dat er te Amsterdam aanzienlijke handelhuizen worden gevonden, die ter kennis van het handeldrijvend publiek aldaar hunnen afkeer van de zoo even, door mij bedoelde en aangehaalde memorie hebben doen komen, alsmede dat Zijl. eene antidotale memorie aan Uwe Majesteit daar tegen hadden gepresenteerd.

Daar er kopijen van die stukken in Amsterdam hebben gecirculeerd, is het geoorloofd dezelven te kennen en te weten, dat de stellingen van dezelve hoofdzakelijk, zoo niet alleen, strekken, om de memorie van den Handel van Amsterdam, van den 11 April 1822, onvoorwaardelijk te ondersteunen, zonder eenige wederlegging van de later opgedane ondervinding en nader geborene overtuiging.

Uwe Majesteit bid ik, vergunne mij hier eene vrijmoedige aanmerking te maken, welke ik met den meesten eerbied aan het meer verlicht doorzigt van Uwe Majesteit onder-

wer-

werp, maar welke ik waag ter nedertestellen, daar het in eene zoo belangrijke zaak, als de onderhavige, op onderzoek van waarheid, ter afwending van algemeen onheil, aankomt.

Wie zijn? vraag ik mij zelven hier af, de onderteekenaren van deze voorafgegeven *antidotale* memorie? Zoo ik wel onderrigt ben Sire, zijn het *Bankiers*, geldschieters op Buitenlandsche geconsigneerde Granen, en *Vreemde Commissionairen in Granen*, en slechts zeer weinige eigenlijk gezegde *Granenhandelaren*.

Het respectabele huis van *Hope en Comp.*; daaronder gevonden, is in de beoordeeling van Nederlandsche Staatshuishoudkundige aangelegenheden even zeer, en naar welgevallen, als *Franschman*, als *Engelschman*, en als *Nederlander* te beschouwen, dat Handelhuis en vele andere mede onderteekenaren, mogen aanzienlijke fondsen op geconsigneerde Vreemde Granen schieten, doch *Handelaren in Granen* zijn zij niet. De acte van beleening, al bedroeg die ook millioenen, in een binnenvertrek van een kantoor gepasseerd, levert voor de Volksnijverheid op verre na niet dat op, wat de active detailhandel daar aan dagelijks kan aanbrengen, en in die betrekking hebben deze huizen veel meer belang, om sommen gelds op Granen voorteschieten, te-

gen de laagst mogelijke prijzen. De *Vreemdelingen*, belast met belangen der Buitenlandsche Handelhuizen hier te lande te behartigen, zijn in de beoordeeling en in het voorstaan onzer Nationale belangen niet wel als bevoegd aantemerken; dat deze zich beroemen over de voorbeeldelooze gastvrijheid, waarmede zijlieden in het Vaderland zijn aangenomen; doch verzoeken te ondersteunen, welke door meer dan negen en veertig vijftigste deelen der onderdanen van Uwe Majesteit vóór schadelijk aan het Volksbestaan, worden beschouwd, zet niet veel klem bij.

Deze Bankiers, deze Vreemdelingen, hoe respectabel ook hun Commercieel crediet, hoe rijk ook hunne portefeuille en mobiliaire en zeer transportabele bezittingen mogen zijn, zijn veelligt niet eens de eigenaren van den plekgronds, welke hun stoel beslaat. Zijlieden zijn bij het geringste nadeelig fortuin even spoedig het land uit, als zij er zijn ingekomen.

- Gelukkig is het land, waar de geringste Kantoorbediende, waar de Vreemde marschkramer zelfs, door vlijt, goed beleid en fortuin, millioenbezitter kan worden, ik draag zelfs ongemeene bewondering en hoogachting toe, aan den man die, onder Gods zegen, door geoorloofde middelen, het door vlijt en goedbe-

beleid, zoo verre kan brengen; dan tevens meen ik te mogen aanmerken, dat Landsbelastingen niet veel steun vinden in zulke mobile fortuinen.

Een kleine bijdrage tot den last van den Staat op interest-betaling van buitenlandsche fondsen, wordt als een ondragelijke last afgeschilderd; men noemt dat *de industrie der capitalen aan te tasten*, men zoekt dan den last op anderen te schuiven, om het even, of dan de waarde van alle vaste eigendommen, die niet vatbaar zijn om in eene portefeuille besloten en weggevoerd te worden, door belasting, bezwaar van allerlei aard en wangelding van alle inkomsten derzelve, te gronde gaan, dit schijnt niet alleen in het oog van vele onverschillig, maar zelfs in de orde der zaken gelegen te zijn.

De grondeigenaren moeten betalen! men zegt dat de hoogste verponding geen bezwaar is, zijl. betalen niets van het hunne, het is eene rente die dezelve schuldig zijn te betalen! men gaat verder: er bestaat eigenlijk geen grondlast, hoor ik beweren? — deze last zoude de vrucht zijn van de portie der gronden aan den Staat gereserveerd, ten laste van de grondeigenaren om er den prijs van op te leveren, om het even of de landelijke vruchten verkoopbaar zijn of niet! wanscha-

 pen

pen begrip!! hetwelk eene afzonderlijke beantwoording zoude mogen verdienen, doch hetwelk het bestek van deze Memorie te buiten zoude gaan en ook niets gemeens met het onderwerp schijnt te hebben, waarom ik het voor dezen oogenblik voorbijga; — ik zal alleen aanmerken hetgeen bij de voorstanders van zulke principes uit het oog wordt verloren, dat de grondeigenaars in dit Rijk collectief genomen, de bezwaarde eigenaars zijn van den bodem, waarop die gewaande industrie der kapitalen, gastvrij wordt uitgeoefend; dat het onder de bezwaren der grondeigendommen behoort ten behoeve dier eigendommen, en aller inwoners eene altoosdurenden en altoos kostbaren kampstrijd tegen het geweld der zee en rivieren te onderhouden, bezwaar hetwelk zonder inkomsten van den grond niet is vol te houden. Indien de belangen van den landbouw geheel zonder protectie moeten blijven en door overvoering der binnenlandsche markten van onbezwaarde vreemde Granen, de inlandsche Graanprijzen alle waarde blijven verliezen, en indien alleen het belang der Consommateurs in aanmerking moet komen; zoo zoude de billijkheid vorderen, dat de grondlasten vervielen, de landbouwer alleen met een patentregt belast bleef en het onderhoud van dijken en polders door de gezamenlij-

lijke Consommateurs wierd gedragen; ik erken echter gaarne, dat zulks, hoezeer regtvaardig, tot veel groote moeijelijkheden zouden aanleiding geven; daarenboven bestaan er in ons Vaderland wetten, welke de principes der grondlasten zeer duidelijk vaststellen, aan deze wetten zijn alle Nederlanders gebonden; ik beschouw het dus meer pligtelijk, de goede executie dier wettelijke principes te bevorderen dan de gehasardeerde stelling aan te nemen, dat er in den eigenlijken zin geene verponding bestaat. Zonder hier een tafreel der verhouding van den grondlast in betrekking der belastbare waarde te willen voorhangen, neme ik de vrijheid hier sub F over te leggen, eene opgaaf der voor- en nadeelen van eene boerenplaats, op een der vruchtbaarste oorden van het Koningrijk (het Nieuwe Bild in Vriesland), waaruit de gevolgen van den wanhopige staat des landbouws, zullen kunnen blijken.

Onze Binnen- en Buitenlandsche Graanhandel, zoo wel als onze Landbouw en daar door het grootste deel onzer Nationale welvaart, gaat intusschen met rassche schreden te gronde; de grootste teleurstelling en verlegenheid, ja Sire! in vele gevallen, de wanhopigste vooruitzigten zijn in alle standen Uwer Majesteits onderdanen verspreid, terwijl de

Buitenlander, die door de instelling van eenen geprotegeerden Graanprijs, voor den Handel door entrepôts in zijn land, zich in onzen Buitenlandschen Graanhandel den voorrang verzekert en de Noordsche Rijken, welke meer Granen produceren dan consommeren, overvoeren onze markten; de eenigen die voor hen openstaan.

Boven en behalven den gewonen aanvoer uit die graanrijke landen, voor rekening van onze Nederlandsche Graanhandelaren, zenden speculanten, uit die oorden, groote partijen Graan in de Nederlandsche pakhuizen, voor hunne rekening; beleenen daarop aanzienlijke sommen gelds, welke alzoo het Rijk worden uitgevoerd; de Vreemdelingen genieten alle voordeelen van onze locale situatie, aan onze Kapitalen verbonden, hetwelk alles voor onze Binnenlandsche Granen, die inmiddels onverkoopbaar, ten bezware der bezwaarde Landbouwers, liggen blijven, onverkrijgbaar schijnt te zijn.

Dit wordt nog in den hoogst mogelijken graad verergerd, sedert dat de kroonen van Denemarken en Pruissen, ten behoeve des Landbouws en den Handel van die Rijken, zorg dragen voor een regelmatig vertier naar buiten hun land, door Granen van hunnen Landbouw aan te nemen en dezelve verre beneden de waarde in de Nederlanden intevoeren. Door

Door zoodanigen invoer, uitsluitend door door Deensche en Pruissische schepen gedaan, kwijnt onze active Graanhandel, en onze scheepvaart mist de gewone vrachtvaart, uit de Belt en de Oostzee, meer en meer. Onze Bankiers en Kapitalisten, mogen gelegenheid vinden, gelden op deze Granen, ten laagstten prijze beleend, zonder gevaar voorteschieten, dan hierdoor wordt eene gevaarlijke *Graan lombard*, doch geenszins *een goede Graanhandel*, veel minder nog eenig *regelmatig vertier naar Buitenlandsch* beverderd; integendeel zoodanige invoer constitueert, inderdaad eene enorme PREMIE op den uitvoer uit de zoo veel produceerende Rijken; maar wat nog veel erger is, Sire! er wordt daar door inderdaad *eene premie van wel 50°/₀ door die Gouvernementen geconstitueerd, op den invoer in de Nederlanden*, waar door *de best gegronde verwachtingen en berekeningen van den Landbouw*, niet alleen, maar ook van den *Graanhandel* in de Nederlanden, *overhoop worden geworpen.*

(Ik bedien mij hier van de woorden van den Raad van State, op bladz. 330, van de verzameling van stukken te vinden.)

Dit onheil is niet alleen reeds bij herhaling geleden, Sire! maar bij den handel zijn reeds de berigten ingekomen, dat er uit *Stettijn*

ve-

vele lasten bestemd zijn, om op gelijke wijze in het aanstaande voorjaar, in consignatie, tegen beleening, naar Amsterdam afgezonden te worden.

Zonder in eenig onderzoek te treden, of deze maatregels der Hoven van Denemarken en Pruissen, op den duur voor die Rijken rekening kunnen houden, even weinig of het ook mogelijk zoude zijn, dat andere Staten dien maatregel, tot herstel van de bezwaarde belangen des landbouws in zoodanige streken, zouden volgen, is het reeds genoeg te moeten aanmerken, dat het gebeurde, naar mijn gevoelen, onberekenbare nadeelen in de Nederlanden heeft aangerigt, niet alleen in den oogenblik, maar zelfs in de toekomst.

Wanneer Souvereinen, tot bevordering van grootere Staatsbelangen, Granen van hunne Onderdanen en *à tout prix* bij ons invoeren, om het even of zulke maatregelen in die respective Rijken doeltreffende zijn, dan wel kwalijk berekend, is het zeker dat in de Nederlanden, niet een Graanhandelaar veilig is; het is onmogelijk dat er in detail kan gespeculeerd worden, zonder zich aan eenen plotselingen en onberekenbaren ondergang bloot te stellen, zelfs ook, al waren deze berigten eenigzins prematuur, en al wierd de vrees niet

be-

bewaarheid, zoo is het reeds tot groote schade, dat de publieke opinie er mede vervuld is, en het zeker zij dat het kwaad mogelijk is, terwijl er geene verordeningen in dit Rijk bestaan, welke hetzelve zouden kunnen keeren; deze vrees althans houdt allen binnenlandschen Graanhandel terug.

Het is niet onmogelijk Sire! en deze hijpothese zoude ik durven verdedigen, dat groote Handelaren in ons Vaderland, zeer wel in staat zullen zijn meer Granen te koopen of veilig te beleenen, dan de Koningen van Denemarken en Pruissen, in staat zullen zijn op den duur Granen, onder de waarde, te leveren, dan hoe aanlokkend zulks ook voor den grooten handel zijn moge, zoo is zulks alleen mogelijk, nadat de *zorg* van het Gouvernement zal zijn tusschen beiden gekomen, om te verhinderen dat zulks niet hoogst schadelijk worde aan den handel en de volksbelangen, welke in het algemeen geen deel aan zoodanige speculatien kunnen nemen.

De binnenlandsche handel en de landbouw *beide*, zoowel ieder afzonderlijk als zamengenomen, kunnen inderdaad de tusschenbeide komende *zorg* van het Gouvernement niet ontberen, zonder in eene schadelijke onzekerheid te verkeeren en steeds van oogenblik tot oogenblik toenemende schade te lijden.

Zoo-

Zoodanig dat de binnenlandsche handel in Granen tot stilstand wordende gebragt en de landbouw daardoor geheel van alle debouché beroofd wordt, want de Bakkers en verdere Consommateurs, kunnen zich genoegzaam beneden de waarde approvisioneren, door de altijd plaatshebbende verkoopingen te Amsterdam, van beschadigd buitenlandsch Graan, en hetgeen onder voorwendsel van beschadigd te zijn, door beschadigde speculanten in buitenlandsch Graan *à tout prix* verkocht wordt. Deze omstandigheden depricieeren niet alleen alle binnenlandsch Graan, maar maaken alle negotiatie van gelden ten behoeve des landbouws onmogelijk, alle hijpothekaire verbonden, verliezen alle waarde en alle vertrouwen raakt verloren, men kan niet meer berekenen, waarbij zich de schade zal bepalen, zoo lang de Nederlandsche-Graanmarkten *onvoorwaardelijk* openstaan, voor alle Granen, welke, zonder tusschenkomst des Nederlandschen handel, maar ten gevolge van speculatien van buitenlanders, worden uitgestort, tegen betaling alleen van een zeer matig inkomend regt, berekend naar die tijden en gesteldheid des handels, toen er in Europa eene vrije circulatie van Granen bestond, toen alle volkrijke en consommerende landen de Granen verzonden en ontvingen, als de

eb-

ebbe en vloed der zee, in hunne havenen.

Dit *inkomend regt* is het voornamelijk Sire! hetwelk herziening behoeft, hetzelve zoude, naar mijn gering doorzigt, *variabel* moeten zijn; naar mate van den stand der Binnenlandsche Graanprijzen. Een *standaard* of maatstaf van prijs, zoude daartoe moeten vastgesteld worden, om de verhouding van het inkomend regt te kunnen bepalen, tegen welk het Buitenlandsche Graan op de *binnenmarkten* zoude kunnen toegelaten worden; terwijl een zeer matig *vast regt*, lager dan het tegenwoordig inkomend-regt, in het belang van de Schatkist en ter dekking van de kosten van toezigt zoude kunnen worden betaald van het Graan voor Buitenlandsche Commercie bestemd, of in afwachting dat hetzelve tegen het *variabel hooger regt*, later in consumtie zoude kunnen worden overgestort.

Om alles aantevoeren, Sire! wat ter ontwikkeling van eenen zoodanigen maatregel zoude kunnen worden gezegd, zoude eene afzonderlijke verhandeling noodzakelijk doen zijn; ik zal mij daarvan onthouden en mij bepalen bij het eerbiedig aanbod, om alle nadere ontwikkeling en aanvoer van gronden en bewijzen tot staving, zoo wel als aan den anderen kant tot wederlegging van alle bedenkingen, welke

daar

daar tegen met grond zouden kunnen worden gemaakt, op Uwer Majesteits bevelen opteleveren.

Alleen acht ik het van belang, hier tot eene voorloopige opheldering te melden:

1.° De vrees welke het denkbeeld van *entrepot*, als eene belemmering voor den Handel zoude inboezemen, vervalt, wanneer men in aanmerking neemt, dat er geene meerdere formaliteiten noodig zijn als met de fictive entrepôts van Suiker, thans reeds plaats hebben; de ondervinding prijst dezen maatregel volkomen aan.

2.° Ten aanzien van partijen Graan, waarop thans gelden zijn geschoten in beleening, bestaat, als van zelf, reeds een soort van *fictief entrepôt*; tot zekerheid van de geldschieters, blijven reeds die partijen onvervoerd leggen. Er is slechts weinig meer noodig tot bescherming van den Handel en Landbouw.

3.° De vrees dat de Geneverbranderijen zouden benadeeld worden, indien dezelve eenige belemmering ondervonden in het verwerken van vreemd Graan, als kunnende bij eenen hoogerenstand van Graanprij-

prijzen geen gedistilleerd, concurrent met andere natien, in Buitenlandschen Handel afleveren.

Deze vrees kan niet alleen worden weggenomen, maar zelfs er kan door eene zeer eenvoudige en onkostbare concessie, eene groote protectie aan de verzending van Gedistilleerd naar Buitenlands in commercie gegeven worden, indien men namelijk eene schaal van proportie daarstelt, tusschen de hoeveelheden uitgevoerd Gedistilleerd en de hoeveelheid Graan daarvoor verwerkt; en bij uitvoer van de hoeveelheid Gedistilleerd, representerende eenen last Rogge, de overstorting van eenen last Rogge in natura, uit het entrepôt in de Branderij toestaat, zonder betaling van hooge regten; hierdoor zouden de Branderijen beterkoop Graan kunnen distilleren voor de Buitenlandsche Commercie, dan andere natien, zoodra wij in de Nederlanden *twee* Graanprijzen hadden, waar van de *entrepôts prijs* in de Nederlanden lager zoude kunnen zijn dan elders, het geen, wegens de mindere kostbaarheid van transporten, pakhuizen en werkloonen in onze havens, boven die van andere natien, en die van Holland inzonderheid, allerwaarschijnlijkst het geval zoude zijn.

Eene dwaling valt hier eindelijk nog te ge-

 moet

moet te komen, als of er gevaar zoude zijn, dat bij het instellen van een *fictief entrepôt stelsel*, de toevloed van Buitenlandsch Graan, van ons zoude afgekeerd worden, en de Handel eene andere wending zoude nemen; deze dwaling is te beantwoorden en te overwinnen door te wijzen op de Engelsche entrepôts, waarin op het sluiten van het jaar 1823, ten naasten bij zoo veel Graan voorhande was, als in alle magazijnen van Amsterdam te zamen genomen, hetwelk zal kunnen bewijzen, dat een entrepôt met een minimum sprijs van 80 schellingen het quarter, geen toevoer van Buitenlandsch Graan missende, een *fictief entrepôt* in de Nederlanden altijd overvloed zal hebben, gefavoriseerd met een *standaard* prijs van misschien ⅓ lager dan de Engelsche, en alsoo met eene veel grootere mogelijkheid van vermenging met de Landbouwprijzen, en onder een vooruitzigt van gestadige aflevering van Rogge voor de Buitenlandsche verzending van Gedistilleerd aan de Branderijen, en eindelijk onder min kostbare werk en pakhuisloonen en formaliteiten; deze laatste stelling verkrijgt te meer klem, als men in aanmerking neemt, dat het bekend is, dat in 1823, uit het *entrepôt* van Londen, omstreeks 46,000 quarters Tarwe alleen uitgevoerd zijn, (zijnde mij de vermoedelijk ook aanzienlijke verzending uit

het

het entrepôt van Liverpool, tot hiertoe onbekend gebleven).

Daar 46,000 quarters nagenoeg overeenkomen met 4,600 lasten, zoude het entrepôt van Londen, alleen meer dan driemaal zoo veel Tarwe uitgevoerd hebben in 1823, dan alle havens der Nederlanden te zamen in het jaar 1822; en gelijktijdig was de Engelsche Landbouw beschermd, want in December 1823, gold de Tarwe in Binnenlandschen prijs te Londen, van *f* 255 : – tot *f* 397 : – het last, terwijl dit Graan voor den Buitenlandschen Handel gold, van *f* 164 : – tot *f* 189 : – het last, (men zie bijlage A.) gelijktijdig is alzoo de Landbouw beschermd, de Handel heeft overvloedigen voorraad tot verzending, en ook deze verzending heeft werkelijk naar buiten kunnen geschieden.

Ik kom, na dit alles, tot de merkwaardige woorden van Uwe Majesteit terug.

« Maar hoe grooter de vruchtbaarheid van
« den grond en de werkzaamheid der ingeze-
« tenen is, hoe meer *zorg* er moet worden
« gedragen voor een regelmatig vertier naar
« Buitenlands, hetwelk Handel en Scheep-
« vaart levendig houdt, en steeds nieuw voed-
« sel geeft aan onze betrekkingen tot andere
« natiën. »

Deze *zorg* is het Sire! welke ik den nederigen en eerbiedigen wensch vorme, dat Uwe

Majesteit ten nutte der aangewezene bedoelingen, doe toepassen. Hiertoe is de Koninklijke tusschenkomst noodzakelijk, het zij om de hindernissen en stremmingen aan onzen uitvoer naar andere landen te doen opheffen, of, zoo het onmogelijk mogt zijn, langs dien weg eenen vrijen loop aan onze handels-ondernemingen te hergeven, alsdan een stelsel van *fictief entrepôt*, voor de buitenlandsche Granen tot stand te doen brengen, waardoor op eene onkostbare wijze de in- en uitvoer van vreemde Granen, onder de zoo ligt mogelijke in- en uitgaande regten, voor den handel mogt worden verzekerd, en daardoor nieuw leven gegeven worden aan een regelmatig vertier naar buitenlands, zonder toe te laten, dat onze binnenlandsche Graanmarkten, door eenen te grooten buitenlandschen toevoer zouden kunnen worden overvoerd, waartoe een, naar de omstandigheden geëvenredigd, *inkomend regt* bij lage Graanprijzen en een dergelijk *uitgaand regt*, bij hooge Graanprijzen tusschen de *buitenlandsche commercie* en *binnenlandsche consumtie*, zoude moeten worden gesteld, waardoor de belangen van de schatkist zouden kunnen worden bevorderd, en protectie verleend aan den buitenlandschen handel, welke daardoor nieuwe veerkracht zoude ontleenen, om, zoo als bevorens, de

be-

behulpzame hand aan den landbouw te bieden, alles met in achtneming der belangen van de Branderijen, wegens het verbruik van vreemde Rogge, voor de uit te voerene distellatie naar buiten, voor commercie.

En mogt het zijn, dat het Uwe Majesteit ongeraden mogt voorkomen, zulke, of soortgelijke maatregelen bestendig te nemen; dat alsdan eene temporaire *zorg* in de dringende en wanhopige toestand van den oogenblik moge tusschen beide komen, ten einde voor het minst te gemoet te komen aan de algemeene opinie, welke ik Uwe Majesteit verzeker, langs alle mogelijke wegen en in alle standen Uwer Majesteits onderdanen, naauwkeurig onderzocht te hebben; onderzoek hetwelk in de Cabinetten en in de Vergaderzalen, niet zoo zeer kan gedaan worden, dan wel door gemeenzame en vertrouwelijke nasporing in alle standen der maatschappij zelve; onderzoek hetwelk in zoodanige algemeene als aangelegene belangen mij altijd is toegeschenen, een der eerste pligten te zijn van hen die geroepen zijn bij Uwe Majesteit, de belangens harer onderdanen voor te staan, en die onderdanen voor den Troon vertegenwoordigen.

Ik heb dat onderzoek met naauwgezette omzigtigheid gedaan, Sire! zonder vooringenomenheid van mijne zijde, ik konde de

 ge-

getuigenis van mij zelven afleggen, noch Graanbouwer noch Graanhandelaar te zijn, voor de voeding van zestien personen, in mijn gezin hebbende te zorgen, en in mijne Veeneigendommen en verdere ondernemingen, aan eenige honderden arbeiders, sedert vele jaren de kost latende verdienen, geloof ik geregtigd te zijn het belang der Consommateurs voor het mijne te moge houden.

Ik ben door mijne betrekkingen in de gelegenheid, alle standen der maatschappij nauwkeurig gade te slaan, en ik heb mij moeten overtuigen, dat de werkdadige *zorg* van het Gouvernement, in dit Rijk noodzakelijk is geworden, om den nuttigsten stand onder Uwer Majesteits onderdanen, voor totale ruïne te bewaren.

Ik bedoel de welgestelde middelstand, die gewoon was door landbouw en binnenlandsch vertier *en detailhandel* zich een gelukkig en overvloedig bestaan te verschaffen, en zich in staat te stellen het grootste deel der landslasten te dragen.

Deze onmisbare stand voor de maatschappelijke order, vervallende door het te niet gaan van het binnenlandsch vertier en landbouw, doet zich het donkerste verschiet op voor de toekomst, waarin ik mij zal onthouden ontijdig in te dringen.

Ik

Ik bid alleen dat de zoo veelmalen reeds aangehaalde toespraak van Uwe Majesteit mogte ~~worden ter executie gelegd~~, en met den Goddelijken zegen bekroond worden.

's Gravenhage den 2 February 1824.

Jhr. A. A. VAN ANDRINGA DE KEMPENAER.

Bijlage A.

PRIJS-TAFEL der *TARW*[illegible]

DATUMS.	Amsterdam vreemde Tarwe. 1.				Londen. In entrepôt voor de Commercie. 2.				Londen. voor den Landbouw. 3.			
Jan.	van	*f* 119	tot	*f* 259	van	*f* 113	tot	*f* 189	van	*f* 164	tot	*f* 315
Febr.	—	„ 140	—	„ 287	—	„ 113	—	„ 189	—	„ 164	—	„ 296
Maart	—	„ 126	—	„ 280	—	„ 138	—	„ 220	—	„ 189	—	„ 365
April.	—	„ 140	—	„ 280	—	„ 138	—	„ 220	—	„ 189	—	„ 365
Mei.	—	„ 140	—	„ 280	—	„ 157	—	„ 227	—	„ 252	—	„ 403
Junij.	—	„ 133	—	„ 266	—	„ 164	—	„ 252	—	„ 277	—	„ 435
Julij.	—	„ 125	—	„ 245	—	„ 164	—	„ 252	—	„ 277	—	„ 42[illegible]
Aug.	—	„ 130	—	„ 245	—	„ 164	—	„ 252	—	„ 252	—	„ 42[illegible]
Sept.	—	„ 120	—	„ 240	—	„ 164	—	„ 252	—	„ 252	—	„ 40[illegible]
Oct.	—	„ 105	—	„ 230	—	„ 164	—	„ 214	—	„ 252	—	„ 3[illegible]
Nov.	—	„ 105	—	„ 225	—	„ 164	—	„ 214	—	„ 239	—	„ 3[illegible]
Dec.	—	„ 105	—	„ 225	—	„ 164	—	„ 189	—	„ 214	—	„ 39[illegible]

sterdam en Londen in 1823.

AANMERKINGEN.

e granen zijn gereduceerd in Nederlandsche lasten e prijs in Nederlandsche munt, ten einde met minmoeite onder één oogpunt in vergelijking te kunnen ld worden.

t verschil der prijzen in iedere colom toont het verin de kwaliteit der granen aan.

tarwe is alleen op dezen Staat gemeld om dezelve door vele soorten en cijfers te verduisteren.

tarwe, het voorname artikel van uitvoer geweest :, is dezelve alleen gemeld daar de overige graan:n meestal dezelfde verhouding volgen, en de bewijit de vergelijking tusschen Amsterdam zonder *ent*, en Londen met *entrepôt* beschermd, alleen tot lgemeen betoog van principe strekken, tot staving le dubbele prijs in London, bevorderlijk is voor Handel naar buitenlands. De prijs in *entrepôt* het algemeen lager te observeren, dan de prijs te erdam, moet noodwendig meer buitenlandsche com:n te Londen, dan te Amsterdam opleveren.

Nederlandsche prijzen zijn allen bezwaard, met nkomend regt van *f* 7,50 per last, waarmede de op-prijs moet bezwaard worden, voor dat er voortan worden berekend.

Bijlage B.

STAAT van in- en uitgevoerde Tarwe van primo Januari 1820 tot ultimo December 1822.

Jaren.	Tarwe. Invoer.	Tarwe. Uitvoer.	AANMERKINGEN.
1820	30,980	9,116	De granen zijn in lasten gesteld. De Tarwe is alleen gemeld om het overzigt gemakkelijker te maken en niet door de veelheid van cijfers te verduisteren. En om reden de Tarwe het voornaamste artikel van uitvoer in dagen van onbelemmerden handel geweest is, waaruit de stand van de overige graansoorten als bij gevolgtrekking beoordeeld kan worden.
1821	21,117	4,037	
1822	18,890	1,308	

Bij-

Bijlage C.

Uittreksel uit het Hamburger blad de Börse Halle genaamd.

VERORDNUNGEN
UND
BEKANNTMACHUNGEN
ÜBER
HANDEL UND SCHIFFAHRT.

Lissabon den 15 December.

Unsere gestrige Zeitung giebt unter officieller Rubrik folgende acte:

HANDELMINISTERIUM DES KONIGREICHS.

An den General Zollverwalter Jose Xavier Mosinho da Silveira.

Da S.r Maj. vorgestellt worden, dass mehrere fremde schiffe mit Getraideladungen im Hafen dieser Stadt, im frei orte, vor anker liegen, die aus solchem Hafen nicht in der gesetzmässigen frist vergeselt sind, obgleich ihnen solches vermittelst der Consulm der resp. Nationen angedeutet worden, haben Se Maj. befohlen, dass Ew. Excellenz jene aufforderung mit dem Bedeuten wiederholen lassen

sen sollen, dass die in gedachter Categorie begriffenen schiffe, wenn sie nicht innerhalb drei tagen diesen Hafen verlassen, in eine strafe von 100,000 Rees verfallen, und ausserdem noch 20,000 Rees für jeden tag bezahlen sollen, den sie über diesen ihnen aus Rüchsichten zugestandenen termin verweilen, ferner befehlen Se Maj. noch, dass so nicht allein gegen die ebenjetz im Hafen liggenden schiffe, deren freiheidtstermin überdem abgelaufen ist, sondern auch in zukunft mit allen schiffen verfahren werden solle, welche auf gleiche weise zugelassen sind, wenn sie oder andere die Frist uberschreiten, welche der Königl. Patent vom 13 November 1806 hinsichtlich des freien Aufenthalts festsetzt. Schliefsliets wollen Se Maj. dass die dem schatze zufliessenden vorgedachten strafgelder zum besten der Nationalen-Ackerbaus verwendet werden sollen.

Den 12 December 1823.

(Unterzeichnet:)

JOAQUIM PEDRO GOMES D'OLIVEIRA.

Ver-

Bijlage D.

Verbindtenis te Amstendam opgerigt (hebbende ter teekening gelegen in het huis, de Pool genaamd, aldaar.)

De ondergeteekenden, Commissionairs in granen alhier, overwegende dat niet alleen de groote hoeveelheid gezolderde granen, maar tevens de steeds toenemende schaarsheid van zolderruimte het gebrek aan eenen geregelden aftrek, de zoo het schijnt voordeeligen uitslag van den oogst, en de geheele verdorring van den speculatiegeest, de prijzen van het bovengemeld artikel zoodanig gedrukt hebben, dat voor dit oogenblik de verkoop bijna onmogelijk wordt, en de waarde der granen door geforceerde aanbiedingen, meer en meer wordt verminderd.

Overwegende dat het tevens van belang zijn zoude, onder deze omstandigheden den buitenlandschen aanvoer te verminderen, en dat het buitendien wenschelijk ware dat doel te bereiken, zonder toevlugt te moeten nemen tot het voorstellen van eenen maatregel, welke den vrijen invoer volstrekt zoude beletten, en daarvoor het beginsel van vrijen han-

handel waarop de hoop van volgende tijden rust, aan het belang van het oogenblik opteöfferen.

Zoo hebben zich dezelve, als mannen van eer, plegtig verbonden, om tot ultimo December dezes jaars, of langer, indien zulks naderhand noodzakelijk geoordeeld wierd, aan hunne buitenlandsche Correspondenten, waar dezelve ook mogen wonen, sedert den dag der onderteekening dezer verbindtenis, geene acceptatiën op voorschotten hoegenaamd, op nieuwe consignatien van graan, op eenige wijze meer toetestaan, behalven op die partijen, welke hunne vrienden afgezonden hebben, alvorens deze maatregel aan hun bekend was geworden, ten einde daardoor den aanvoer die de prijzen verder zoude kunnen drukken, of derzelver herstel beletten, zoo veel mogelijk te weren.

Amsterdam den 4 September 1823.

Ko-

Bijlage E.

Kopij van een Adres van Heeren Makelaren in Granen te Amsterdam, aan Heeren Commissarissen voor den Graanhandel aldaar, in Augustus 1823 aangeboden.

Mijne Heeren!

Wij hebben de vrijheid genomen UEd. te verzoeken, om eene Conferentie met ons te houden; ten einde UEd. in naam van onze Committenten onder de aandacht te brengen, of, en in hoeverre het nuttig en noodzakelijk zou kunnen geacht worden, om door gepaste maatregelen te trachten een einde te maken aan den lust- en handelloozen toestand, waarin zich sedert zulk eenen geruimen tijd onze Graanhandel bevindt; en of ook gelijk het verlangen onzer patronen is: uit den boezem dezer vergadering eenig voorstel te plaatsen daar het behoort, zoude kunnen worde ingeleverd; om eindelijk een paal en perk te stellen aan de zoo onbeperkte invoer: die de houders van leggende partijen in volstrekte onmogelijkheid brengt, om (al willen

ze

ze dit ook met een aanzienlijk verlies doen), dezelve te kunnen verkoopen; zoodanig een staat van zaken is hoogst verderfelijk, want hij moet, uit hoofde van de zoo zware onkosten, de kapitalen die in de granen leggen, geheel tot niet brengen, of door het gedurig bijpassen van onkosten en surplusen op beleende partijen eindelijk eene totale ruïne der houders ten gevolge hebben.

Wij ontveinzen niet dat het stelsel van verbod omtrent de granen, steeds hoogst nadeelig gebeurd is, en dit in onze oogen nog is, even min dat eenige maatregel, hoe wenschelijk ook voor sommigen, ook weder nadeelig is voor anderen die, die onbeperkte invoer van harte toejuichen, maar waar is ooit eenige nieuwe instelling ingevoerd die bij velen niet wordt toegejuicht en bij anderen gelaakt, maar men zegge in de omstandigheden waarin wij nu zijn toch niet dat wij boven vele landen van Europa het voorregt hebben van eenen vrijen handel.

Het is zoo, het woord mogen wij ons toeeigenen, maar niet de zaak.

Wij hebben een handel zoo beperkt als die immer geweest is; want alle landen daar ons debouché was, zijn voor ons gesloten, alle gunstige uitzigten daar wij ons in het afgeloopen en dit jaar mede gevleid hebben, zijn in

rook

rook vervlogen : Engeland behoudt deszelfs prohibitif stelsel, en levert, na de lijsten van in- en uitvoer te oordeelen, resultaten op, die blijken geven van eenen meer bloeienden handel onder het verbodstelsel dan in ons Vaderland met den vrijen handel, Engeland voorziet velen der behoeften in het Zuidelijk Europa, en komt dikwerf, zoodra wisselcours of stand der markt het toelaten, onzen voorraad nog vergrooten: terwijl het ons niet vrijstaat een enkel last aan de Londensche beurs te mogen verkoopen. Andere Gouvernement hebben tot stelsel aangenomen, de belastingen in Granen aantenemen, welke dan herwaarts worden gezonden als de eenige debouché daar nog eenig geld te maken is, omdat het in die landen niet is te verkoopen, en dus betalen wij in zekeren zin, behalve dat onze verliezen vreesselijk groot zijn, ook nog de belastingen van den boerenstand onder die Gouvernementen:

Vele redenen tot aandrang zouden wij hier nog kunnen bijvoegen, dan wij onthouden ons daarvan, als overtuigd dat dezelve door UEd even zoo goed en beter gekend worden als door ons; wij kwijten ons alleen van den last ons gegeven: en kunnen UEd. ten overvloede verzekeren dat het de ernstige wensch is van velen die in het begin van het verleden

jaar van een tegenovergesteld gevoelen zijnde, de memorie hebben geteekend om Z. M. te verzoeken den invoer niet te verbieden. Zij zijn overtuigd dat zij, deze teekening herroepende, handelen als menschen, die door veranderde omstandigheden ook andere maatregelen kunnen en moeten nemen. Zij verlangen dat UEd. in rijpe overweging neemt; of het ook nuttig en noodzakelijk zou kunnen zijn Z. M. te verzoeken den invoer van Granen te beperken, op zulke wijze en onder zulke voorzieningen als Z. M. in zijne wijsheid zal vermeenen te behooren, immers tot zoo lang dat de prijzen der Granen eene zekere hoogte hadden bereikt.

Om te besluiten. Men werpe ons tegen dat de laagte van de tegenwoordige prijzen van dezelve aanleiding zal geven, tot minder aanvoer, Wij gelooven dit, maar ook tevens dat elke verhooging, die daardoor te weeg gebragt wordt weder op nieuw aanvoer ten gevolge zal hebben, en dus geniet bij slot van rekening alleen de buitenlander daarvan, omdat de houder van granen hier nog bij lange na niet aan zijnen inkoopprijs komen kan, en vervult dus op nieuw de behoefte, dewijl de Consumant liever de versch aangekomen partijen wil koopen, als die gezolderd zijn, hetwelk hij wel genoodzaakt is te doen, als geen aanvoer van

bui-

buiten is; men zegge ook niet dat zulk een maatregel hoogstnadeelig voor ons zoude zijn, en eene geheele verplaatsing van onzen handel bij gunstiger uitzigten ten gevolgen hebben; want wordt nu reeds, nu de behoefte van Europa ook door de Oostzeesche en Hamburgerhuizen vervult? Zal men indien er eens weder met voordeel op andere landen te handelen is, ons prefereeren uit dankbaarheid omdat wij zoo lang de eenige debouché voor hun geweest zijn; of zullen zij, prijs en wisselcours in het oog houdende, calculeeren waar te zenden voor hun voordeeligst is?

Neen, wij houden het daarvoor, hoewel het eene grievende waarheid voor ons allen is, dat onze Handel reeds grootendeels verplaatst is, het kwaad zit voor ons alleen in de verbodstelsels van andere landen; daar wij onzen voorraad plegen ter markt te brengen, en in het gevolg van den geest des tijds, die wij moeten navolgen, indien ons belang ons daartoe drijft, of wij loopen gevaar, indien wij ons tegen den stroom willen verzetten daardoor verpletterd te worden.

OPGAVE, der Voor- en Nadeelen, eener BOERENPLA[...]

Groote in Bunders.	Ligging.	Naam van den eigenaar.	Naam van den gebruiker.	LASTEN. Verponding.	Dijks omslag.	Polder Lasten.	HUUR. vorige betaald.	op[...] gebe[...]
29	Nieuwe Bild, in de Bildpolder onder Vrouwenbuurt.	N. N.	Frans Albert Ronda.	*f* 286,00	*f* 78,50	*f* 70 00	*f* 1206,00	*f* 50[...]

RECAPITULATIE DER LASTEN.

Verponding . . . . *f* 286 : »
Dijks - omslag . . . . » 78 : 50
Polder Last . . . . » 70 : »
Totaal der Lasten . . *f* 434 : 50
Dit afgetrokken van de huur zijnde » 500 : »
Resteerd . . *f* 65 : 50 waarva[n]
nog betaald moet worden. 1°. Reparatien aan Hui[s]
en Schuur. 2°. Kwoteel onderhoud des Molens.

AANMERKINGEN.

De publieke verhuring door de annonçe in de Leeuwaarder Couranten, tot drie herhaalde reizen bekend gemaakt zijnde, heeft *een* persoon ƒ 500 :- geboden;, deze prijs niet aannemelijk zijnde, zal de tegenwoordige gebruiker, wiens huurjaren met Mei 1824 verschenen waren, nu provisioneel blijven, op Conditie, de Plaats wel te bebouwen en te onderhouden, en indien er tot *Onderhoud en Lasten* te kort schiet, zal de Eigenaar het te kort schietende hoeden, terwijl in tegenovergesteld geval de Gebruiker het surplus aan den Eigenaar zal ter hand stellen; dus een provisioneel accoord, om de Plaats en Landerijen niet woest en onbeheerd te laten leggen.

PAMPHLET BINDER
Manufactured by
GAYLORD BROS. Inc.
Syracuse, N. Y.
Stockton, Calif.

M305651

THE UNIVERSITY OF CALIFORNIA LIBRAR